

دانشگاه پیام نور - کتابخانه مرکزی
بخش نشریات

L	شماره ثبت
۳۸۹	شماره مدرک
	شماره رگورن

دانشگاه پیام نور مرکز - تهران
دانشکده ادبیات و علوم انسانی

موضوع پایان نامه :

مطالعه میزان مطالعات غیردرسی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه
منطقه بندپی غربی شهرستان بابل

جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد در رشته :
علوم تربیتی (برنامه ریزی درسی)

کتابخانه مرکزی
موسسه آموزش عالی
بهرگان

دانشجو :

محمد علی جوادی بورا

استاد راهنما :

دکتر فرهاد شتاقی

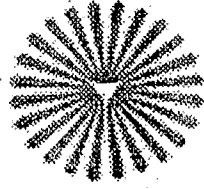
استاد مشاور :

دکتر مهران فرج الهی

۱۳۸۷ / ۲ / ۱۱۱

سال تحصیلی ۸۵ - ۱۳۸۴

۹۵۲۱۵

دانشگاه پیام نور

تصویب نامه

پایان نامه تمت عنوان

مطالعه میزان مطالعات غیر درسی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه منطقه بند پی
غربی شهرستان بابل

تاریخ دفاع: ۸۵/۲/۶
نمراه: ۱۹ نوزدهم ۳۶ درجه: ۷

اعضای هیات داوران

نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبہ علمی	امضاء
۱- آقای دکتر فرزاد شقاقی	استاد راهنما	استاد	
۲- آقای دکتر مهران فرج الهی	استاد مشاور	استاد	
۳- آقای دکتر محمد رضا سرمدی	استاد داور	استاد	
۴- آقای دکتر بهمن زندگی	نماینده گروه		

تشکر و قدردانی :

اکنون که کار این مجموعه به پایان رسیده بر خود لازم می دانم که مراتب تشکر و قدردانی عمیق و خالصانه خود را از کلیه کسانی که در این مسیر اینجانب را مورد لطف و عنایت خویش قرار دادند به خصوص جناب آقای دکتر فرهاد شقاقی به خاطر راهنمایی و هدایت پایان نامه حاضر و جناب آقای دکتر مهران فرج اللهی به خاطر مساعدت ها و مشاورت ارزشمندشان در طول فعالیت ، فرصتهای ذی قیمتی را صرف اصلاح و ارتقای کمی و کیفی پایان نامه نموده اند سپاسگزاری نمایم . همچنین از مسئولان محترم سازمان آموزش و پرورش استان مازندران ، مرکز پژوهش و تحقیقات سازمان آموزش و پرورش استان مازندران ، اداره آموزش و پرورش منطقه بنسدی پی غربی و کلیه دوستانی که در جمع آوری اطلاعات پژوهشگر را یاری نموده اند تشکر می نمایم . در پایان لازم می دانم از تمامی اساتید و عزیزانی که در طی دوره تحصیلی اینجانب را مورد عنایت خویش قرار داده اند صمیمانه سپاسگزاری نمایم .

تقدیم به :

۱- تقدیم به پدر و مادرم که با تحمل رنجها ، مسیر را برایم هموار کردند .

و

۲- تقدیم به همسرم به خاطر عشق ، حمایت و همراهی در زندگی و تشویق من به اتمام این اثر .

و

۳- تقدیم به دخترم که از پاکی وجود او درس آموختم .

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : کلیات پژوهش

۲	۱-۱- مقدمه
۴	۲-۱- تعریف و طرح مسأله
۶	۳-۱- اهمیت موضوع و ضرورت پژوهش
۷	۴-۱- اهداف تحقیق
۸	۵-۱- فرضیه های تحقیق
۹	۶-۱- متغیرهای مورد مطالعه
۱۱	۷-۱- تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیر
۱۱	۱-۷-۱- مطالعه
۱۱	۲-۷-۱- گرایش
۱۱	۳-۷-۱- پایه تحصیلی
۱۱	۴-۷-۱- رشته تحصیلی
۱۲	۵-۷-۱- مطالعه غیر درسی

فصل دوم : چهارچوب نظری ، ادبیات و پیشینه تحقیق

۱۶	۱-۲- مروری بر مبانی نظری پژوهش
۱۶	۱-۱-۲- نظریه مبادله
۱۶	۱-۱-۱-۲- قضیه محرک یا انگیزه

- ۱۷ ۲-۱-۱-۲- قضیه ارزش
- ۱۸ ۳-۱-۱-۲- قضیه مجرومیت - سیری
- ۱۹ ۴-۱-۱-۲- پرخاشگری - تأیید
- ۲۰ ۲-۱-۲- نظریه شرطی سازی وسیله ای - ثراندایک
- ۲۱ ۳-۱-۲- نظریه یادگیری اجتماعی
- ۲۳ ۴-۱-۲- نظریه میدانی
- ۲۵ ۵-۱-۲- نظریه انتظار
- ۲۶ ۶-۱-۲- نظریه خانواده پیچیده
- ۲۹ ۲-۲- ادبیات پژوهش
- ۲۹ ۱-۲-۲- کتاب و تاریخچه پیدایش آن
- ۳۰ ۲-۲-۲- کتابخانه و تاریخچه پیدایش آن
- ۳۲ ۱-۲-۲-۲- انواع کتابخانه
- ۳۲ ۱-۱-۲-۲-۲- کتابخانه های عمومی
- ۳۳ ۲-۱-۲-۲-۲- کتابخانه های تخصصی
- ۳۳ ۳-۱-۲-۲-۲- کتابخانه های آموزشگاهی
- ۳۴ ۴-۱-۲-۲-۲- کتابخانه های ملی
- ۳۵ ۵-۱-۲-۲-۲- کتابخانه های دیجیتالی
- ۳۵ ۶-۱-۲-۲-۲- کتابخانه با آموزش
- ۳۶ ۲-۲-۲- عوامل مؤثر در ترویج فرهنگ مطالعه

۳۶ ۱-۲-۲-۲ انگیزه

۳۶ ۲-۲-۲-۲ خانواده

۳۷ ۳-۲-۲-۲ کتابخانه های آموزشی

۳۸ ۳-۲-۲-۲ اهمیت مطالعه غیر درسی

۳۹ ۳-۲-۲-۲ پیشینه پژوهش

فصل سوم : روش شناسی تحقیق

۴۴ ۱-۳-۱ جامعه مورد مطالعه

۴۴ ۲-۳-۲ حجم نمونه و روش نمونه گیری

۴۶ ۳-۳-۳ ابزار سنجش و روش جمع آوری اطلاعات

۴۶ ۱-۳-۳-۱ اعتبار و پایایی مقیاس مورد مطالعه

۴۷ ۲-۳-۳-۲ پایایی

۴۸ ۳-۳-۳-۳ اعتبار

۴۹ ۴-۳-۳-۴ روش اجرایی پژوهش

۵۰ ۵-۳-۳-۵ روشهای تجزیه و تحلیل آماری

فصل چهارم : نتایج و یافته های تحقیق

۵۲ ۱-۴-۱ نتایج توصیفی

۸۶ ۲-۴-۲ نتایج استنباطی

فصل پنجم : بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات

۹۵ ۱-۵-۱ نتایج تحقیق

۹۵ ۱-۱-۵- بحث و بررسی نتایج (نتایج آزمون فرضیه)

۹۹ ۱-۲-۵- بحث و بررسی نتایج نظری تحقیق

۱۰۰ ۲-۵- پیشنهادات

۱۰۲ ۳-۵- موانع و محدودیتهای تحقیق

۱۰۳ منابع و کتابنامه

۱۰۷ ضمائم

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۲	۱-۱- ماتریس عملیاتی متغیرهای مورد مطالعه
۵۲	۱-۴- توزیع فراوانی پایه تحصیلی
۵۳	۲-۴- توزیع فراوانی رشته تحصیلی
۵۴	۳-۴- توزیع فراوانی میزان تحصیلات پدر
۵۴	۴-۴- توزیع فراوانی تحصیلات مادر
۵۵	۵-۴- توزیع فراوانی متغیر شغل پدر
۵۶	۶-۴- توزیع فراوانی متغیر شغل مادر
۵۷	۷-۴- توزیع فراوانی متغیر میزان درآمد خانواده
۵۸	۸-۴- توزیع فراوانی میزان ساعات مطالعه غیر درسی
۵۹	۹-۴- توزیع فراوانی متغیر گذراندن اوقات فراغت
۶۰	۱۰-۴- توزیع فراوانی میزان تأمین منابع درسی از انواع غیر درسی
۶۰	۱۱-۴- توزیع فراوانی میزان استفاده معلمان از منابع و کتب غیر درسی
۶۲	۱۲-۴- توزیع فراوانی اختصاص نمره کلاسی به دانش آموزان که در کلاس
۶۳	۱۳-۴- توزیع فراوانی میزان نقل قول از روزنامه ها و
۶۳	۱۴-۴- توزیع فراوانی توصیه معلمان به مطالعه کتابها در کلاس
۶۵	۱۵-۴- میزان تشویق دانش آموزان علاقه مند به مطالعه منابع غیر درسی از طرف دبیران
۶۶	۱۶-۴- توزیع فراوانی مسئولیت کتابخانه غیر درسی

- ۱۷-۴- توزیع فراوانی پیدا کردن کتابهای مورد علاقه در کتابخانه مدرسه ۶۷
- ۱۸-۴- توزیع فراوانی میزان راهنمایی مسئول کتابخانه در انتخاب کتابهای مورد علاقه ۶۸
- ۱۹-۴- توزیع فراوانی میزان رضایت از مطالعه در کتابخانه مدرسه ۶۹
- ۲۰-۴- توزیع فراوانی تهیه امکانات برای بازدید از نمایشگاه کتاب ۶۹
- ۲۱-۴- توزیع فراوانی عوامل مانع از استفاده دانش آموزان از کتابخانه ۷۰
- ۲۲-۴- توزیع فراوانی تعداد دفعات برگزاری مسابقات کتابخوانی در مدرسه ۷۰
- ۲۳-۴- توزیع فراوانی میزان شرکت در مسابقات کتابخوانی ۷۲
- ۲۴-۴- توزیع فراوانی اختصاص امتیاز به برندگان مسابقات توسط مسئولین ۷۲
- ۲۵-۴- توزیع فراوانی میزان اعتقاد به تأثیر مسابقات کتابخوانی در بهبود وضعیت تحصیلی ۷۳
- ۲۶-۴- توزیع فراوانی میزان ترغیب پدر به مطالعه غیر درسی ۷۴
- ۲۷-۴- توزیع فراوانی میزان ترغیب مادر به مطالعه غیر درسی ۷۴
- ۲۸-۴- توزیع فراوانی اختصاص بودجه از سوی والدین برای خرید کتاب ۷۵
- ۲۹-۴- توزیع فراوانی میزان تمایل به هدیه گرفتن کتاب از سوی والدین ۷۶
- ۳۰-۴- توزیع فراوانی میزان اطلاع والدین از وجود کتابهای غیر درسی در منزل ۷۷
- ۳۱-۴- توزیع فراوانی میزان اهمیت قائل شدن والدین به مطالعه غیر درسی ۷۷
- ۳۲-۴- توزیع فراوانی میزان مطالعه والدین در منزل ۷۹
- ۳۳-۴- توزیع فراوانی خواندن کتاب در دوران کودکی توسط والدین ۷۹
- ۳۴-۴- توزیع فراوانی تأثیر نوع برخورد والدین در مطالعه کردن ۸۰
- ۳۵-۴- توزیع فراوانی افرادی که مطالعه می کنند موفق هستند ۸۱

- ۳۶-۴- توزیع فراوانی نقش مطالعه در زندگی افراد ۸۲
- ۳۷-۴- توزیع فراوانی ارزش مطالعه ۸۳
- ۳۸-۴- توزیع فراوانی کتاب بهترین هدیه است ۸۴
- ۳۹-۴- توزیع فراوانی تأثیر مطالعه غیر درسی بر پیشرفت تحصیلی ۸۵
- ۴۰-۴- آزمون فرضیه اول ۸۶
- ۴۱-۴- ضرایب کندال تاوسی ، توافقی پیرسون و کرامرزوی ۸۷
- ۴۲-۴- آزمون فرضیه دوم ۸۸
- ۴۳-۴- ضرایب کندال تاوسی ، توافقی پیرسون و کرامرزوی ۸۹
- ۴۴-۴- آزمون فرضیه سوم ۹۰
- ۴۵-۴- ضرایب کندال تاوسی ، توافقی پیرسون و کرامرزوی ۹۱
- ۴۶-۴- آزمون فرضیه چهارم ۹۲
- ۴۷-۴- ضرایب کندال تاوسی ، توافقی پیرسون و کرامرزوی ۹۳

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
۱-۲- الگوی خانواده پیچیده	۲۸
۲-۲- مدل تحلیلی بررسی عوامل مؤثر بر میزان مطالعه غیر درسی دانش آموزان	۴۲
۲-۴- نمودار توزیع فراوانی رشته تحصیلی	۵۳
۷-۴- نمودار توزیع فراوانی متغیر میزان درآمد خانواده	۵۷
۸-۴- نمودار توزیع فراوانی متغیر میزان ساعات مطالعه غیر درسی	۵۸
۹-۴- نمودار توزیع فراوانی گذران اوقات فراغت	۵۹
۱۱-۴- نمودار توزیع فراوانی میزان استفاده معلمان از منابع و کتب غیر درسی	۶۱
۱۴-۴- نمودار توزیع فراوانی توصیه معلمان به مطالعه کتابهای درکلاس	۶۴
۱۵-۴- نمودار توزیع فراوانی میزان تشویق دانش آموزان علاقه مند به مطالعه منابع غیر درسی	۶۵
۱۸-۴- نمودار توزیع فراوانی راهنمایی مسئول کتابخانه مدرسه در انتخاب کتابهای غیر درسی	۶۸
۲۲-۴- نمودار توزیع فراوانی میزان رضایت از مطالعه در کتابخانه مدارس	۷۱
۳۶-۴- نمودار توزیع فراوانی نقش مطالعه در زندگی افراد	۸۲

چکیده :

امروزه میزان مطالعه و گرایش به کتاب یکی از شاخص های رشد و توسعه محسوب می شود که این شاخص در تحقق بخشیدن به ظرفیتهای شناختی ، اجتماعی ، اخلاقی افراد هم نقش دارد که پژوهش حاضر به دنبال تعیین میزان مطالعه غیر درسی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه می باشد .

پژوهش حاضر از نوع میدانی بوده که با روش پیمایشی به بررسی میزان مطالعات غیر درسی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه پرداخته است .

بدین منظور ازین دانش آموزان پسر مقطعه متوسطه بندپی غربی شهرستان بابل (جامعه مورد مطالعه) که در سال تحصیلی ۸۵ - ۱۳۸۴ در دبیرستانهای منطقه مذکور به تحصیل اشتغال دارند ، ۱۰۶ نفر به عنوان نمونه مورد بررسی به صورت تصادفی با استفاده از جدول اعداد تصادفی انتخاب شدند که این افراد به پرسشنامه محقق ساخته که درباره عادات و انواع مطالعه غیر درسی به آنها ارائه گردیده است پاسخ داده اند .

پاسخهای دانش آموزان پس از جمع آوری بوسیله آمار توصیفی و استنباطی در سطح معنی داری $\alpha \leq 0.05$ مورد بررسی قرار گرفت. در سطح آمار توصیفی از جدول توزیع فراوانی استفاده شده است . در سطح آمار استنباطی از آزمون خی دو ، ضریب همبستگی کندال تاوسی و ضریب همبستگی پیرسون و کرامزوی استفاده شده است .

نتایج تحقیق در سطح معنی داری $\alpha \leq 0.05$ نشان می دهد که میزان ساعات مطالعات غیر درسی ۵۵٪ از دانش آموزان کمتر از یک ساعت در شبانه روز است . همچنین بین میزان تشویق از طرف دبیران ، برخورداری مدارس از امکانات مطالعه ، نوع برخورد والدین و تعداد دفعات برگزاری مسابقات کتاب و کتابخوانی و میزان ساعات مطالعه غیردرسی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد .

در پایان توصیه هایی برای توسعه فرهنگ کتابخوانی و مطالعه پیشنهاد شده است .

واژگان کلیدی : مطالعه ، مطالعه غیر درسی ، کتاب و کتابخوانی ، کتابخانه ، مقطع متوسطه و بندپی غربی

فصل اول :

کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

بدون شک در میان کشور های در حال توسعه ، ایران ، یکی از کشور های مهم و بزرگ در سطح جهان و بویژه در سطح خاور میانه می باشد که لزوم یک برنامه ریزی بلند مدت و دقیق برای توسعه و پیشرفت همه جانبه ی آن ضروری به نظر می رسد که به باور صاحب نظران امور فرهنگی اساس توسعه در مطالعه و تحقیق نهفته است . هر چه کشوری توسعه یافته تر باشد نشان دهنده آن است که نرخ مطالعه و تحقیق در آن کشور بالاست و این عامل خود از میزان بالای ارزش دهی جامعه به امر مطالعه و تحقیق در کشور های توسعه یافته نسبت به جوامع جهان سوم حکایت می کند .

بنابراین پرورش قوه تفکر و خلاقیت در انسان تنها از طریق حضور در کلاس و انجام دادن تکالیف تکراری و حتی موفقیت آمیز در آزمونها میسر نمی شود بلکه آنان نیاز دارند به ژرفای هر نکته بیندیشند که در این راستا مطالعات غیر درسی و کتاب خوانی می تواند بخشی از این نیاز را بر آورده کند .

مطالعه در معنای واقعی آن در تحقق بخشیدن به ظرفیت های شناختی ، اجتماعی ، اخلاقی و عاطفی هر کسی نقش دارد و عاملی است که باعث پیشرفت فردی و اجتماعی می شود ، احساس مسئولیت را در او بالا می برد و در مجموع ، در تحول همه جانبه ی شخصیت او بسیار مهم است . اگر هدف آموزش و پرورش را اندیشمند ساختن انسان ها و گسترش افق ذهنی آنها بدانیم ، دست یافتن به بیش و کمال نفس با آموزش یک سویه که به حفظ و یادگیری چند کتاب درسی محدود می شود، در نهایت چیزی جز تک بعدی کردن انسان در این جامعه متحول نمی باشد بنابراین در عصری که به عصر اطلاعات^۱ شهرت یافته است و اطلاعات هم به صورت فزاینده در حال تغییر است، قرار گرفتن صرف در چارچوب کلاس و کتابهای درسی چیزی جز رکود ذهنی و شخصیتی

1. information age

به ارمغان نمی آورد. بنابراین پایه و اساس یک نهضت نرم افزاری و یک رنسانس فکری در جامعه ما باید بر مطالعه و تحقیق و نیز ترمیم نگرش کلی در فرهنگ مطالعه قرار داده شود و این محقق نمی شود مگر آنکه در همه ی آموزه های اجتماعی ، سیاسی ، ملی و دینی ما این فرهنگ یک ارزش شود.

۱-۲- تعریف و طرح مسأله

مطالعه در لغت به معنای به دقت نگریستن در هر چیزی برای وقوف و آگاهی می باشد. از نظر اصطلاحی مطالعه به معنای خواندن کتاب یا نوشته ای که در آن فهم و بررسی و دقت نظر کلی شده باشد. (زمانی، ۱۳۷۶: ۴)

به باور بسیاری از اندیشمندان علوم اجتماعی، در مسیر تحول همه جانبه، جوامع انسانی در قرون حاضر و آینده در مقایسه با قرون گذشته بیشتر در معرض جنگ میان اندیشه ها بوده و خواهند بود (یوسفی، ۱۳۷۹: ۲۱). در عصر جدید که اصطلاحاً به عصر اطلاعات معروف است و حتی اندیشه انسان فضا را هم تسخیر کرده، در جوامع توسعه یافته با وجود غولهای ارتباطی از جمله: اینترنت، ماهواره و تلویزیون اغلب اندیشمندان، خیراندیشان و مصلحین تعلیم و تربیت، سفارش به مطالعه و کتاب خوانی کرده اند.

امروزه آموزش امری است که وابستگی تام به مکان خاصی یا به کتاب درسی ندارد. معمولاً تکنولوژیست های آموزشی در طراحی نظامهای آموزشی جهان و به خصوص کشورهای پیشرفته، فرصتی را برای مطالعات غیر درسی در کتابهای درسی تدارک می بینند و تأکیدی بر محفوظات صرف نمی کنند و سعی در دست یافتن به سطوح بالای حیطه شناختی دارند که این امر بر مطالعه و تحقیق استوار است (زال زاده، ۱۳۷۹؛ ۳۲).

از طرف دیگر، یادگیری فرایندی است که هر فرد در سراسر عمر خود با آن سرو کار دارد و محدود به دوران آموزش و پرورش رسمی نمی شود، لذا شناختن سازوکارهای مناسب برای آموزش تکنیکهای یادگیری و مدیریت زمان در طول زندگی اهمیت دارد. بدین ترتیب اثرات مطالعه در طول زمان با شخص باقی می ماند و در زندگی به فرد خط مشی می دهد. بنابراین تجهیز فکری نسل آینده به مطالعه بسیار ضروری است. ولی آیا تکیه صرف بر خواندن کتب درسی و توجه بیش از حد معمول به ارزیابی آموخته های دانش آموزان بر اساس کتب، خلع سلاح آنان در

تقابل با اندیشه‌ها نیست؟ بنابراین سؤال اصلی تحقیق این است که آیا نظام اجتماعی (خانواده، مدرسه، رسانه‌ها و ...) توانسته‌اند دانش آموزان را به آموختن فراتر از آنچه در مدارس یاد می‌گیرند، سوق دهند؟

بر اساس تحقیقات انجام یافته میزان مطالعات غیر درسی در کشور ما پایین است. به عنوان نمونه در تحقیقی که یوسفی (۱۳۷۹) در مورد میزان مطالعات غیر درسی دانش آموزان مقطع متوسطه انجام داده نشان می‌دهد که میانگین میزان مطالعه روزانه کتب غیر درسی توسط دانش آموزان مقطع متوسطه حدود ۳/۵ دقیقه در روز می‌باشد و این در حالی است که در کشورهایی چون انگلستان، فرانسه و اسپانیا میزان مطالعات غیر درسی به طور میانگین ۴، ۳/۵ و ۳ ساعت در روز می‌باشد (یوسفی، ۱۳۷۹: ۱۰). امروزه شمار خوانندگان مجله، روزنامه در کشور ما نه تنها در مقایسه با کشورهای پیشرفته، بلکه نسبت به بسیاری از کشورهای هم سطح ایران نیز در سطح پایین تری قرار دارد. به طوری که بنا به آمار یونسکو در ایران باید روزانه شش میلیون نسخه روزنامه منتشر گردد در حالی که تنها ۱/۵ میلیون نسخه در روز چاپ و منتشر می‌شود. بر اساس این آمار، عناوین روزنامه‌ها در پاکستان ۱۰ برابر و در ترکیه ۲۰ برابر عناوین در ایران است و وضعیت ایران در منطقه فقط از افغانستان بهتر است (زرنگار، ۱۳۸۰: ۳۱).

با توجه به مطالب بیان شده در فوق، مهمترین عواملی که اکثر محققان در تألیفات و تحقیقات خود به آن توجه نکرده‌اند عبارتند از:

۱_ عدم توجه کافی به موضوع اهمیت دهی جامعه به مطالعه و تحقیق در سطح جامعه.

۲_ عدم توجه کافی به نظریات جامعه‌شناختی و روان‌شناختی مرتبط با کنشها.

مطالعه در معنای وسیع آن همان ارتباط است. ارتباط با دنیایی تازه به وسیله آثار به جای مانده از دیگران، آثاری که نشان دهنده طرز تفکر آنان در زمینه های تاریخی، جغرافیایی، اجتماعی، هنری و غیره است.

آمارها نشان می دهد که برخلاف تأکید آموزه های دینی و ملی ما، وضعیت مطالعه و تحقیق در کشور ما مطلوب نیست و از نرخ پایینی برخوردار است (یوسفی، ۱۳۷۹: ۲۱). لذا در این پژوهش سعی خواهد شد با بهره گیری از علوم و منابع نظری مهم و همچنین با انتخاب ابزار مناسب جمع آوری اطلاعات، میزان مطالعات غیر درسی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه منطقه بندپی غربی شهرستان بابل مورد بررسی قرار گیرد.

۱-۳- اهمیت و ضرورت پژوهش :

دنیای امروز دنیای تغییرات و شگفتی هاست، دنیایی که در آن هر لحظه دری تازه از علم به روی آدمی گشوده می شود. امروزه مدارس نمی توانند تنها به علوم کلاسیک و قدیمی و نوشته های گذشتگان اکتفا کنند و انتقال و یادگیری آنها را جزء هدفهای آموزش و پرورش خود بدانند. بلکه مدارس باید نوجوانان را به مهارتها و معلومات زمان خود مجهز کنند (تقی پورظهیر، ۱۳۶۸: ۱۰). بنابراین اهمیت موضوع تحقیق حاضر پیرامون مطالعه میزان مطالعات غیر درسی دانش آموزان پسر منطقه ی بندپی غربی شهرستان بابل از آن جهت است که آخرین اعجاز و ماندگارترین میراث سلسله انبیاء کتاب است و اولین پیام خداوند به حضرت رسول « اقرأ » به معنای « بخوان » می باشد.

از طرفی دیگر افزایش تقاضای اجتماعی برای آموزش مداوم از یک طرف و کمبود منابع مادی برای پاسخگویی به این تقاضا و انفجار اطلاعات توسعه را به یک جریان چند بعدی تبدیل کرده و پیشرفت فرهنگی یکی از ابعاد غیر قابل اجتناب آن می باشد و مهمترین عاملی که بر رشد و

پیشرفت فرهنگی و علمی جامعه مؤثر است عامل مطالعه است. در جوامع متمدنی دنیا که اهمیت مطالعه و خواندن مطالب مختلف بر مردم آشکار شده (به عنوان نمونه در ژاپن که افراد حتی در متروها و یا ایستگاههای اتوبوس به مطالعه مشغولند) بهبود وضع مطالعه و افزایش سریع خواندن و درک مطالب یکی از اقدامات مهم آموزشی به حساب می آید. اما متأسفانه در کشور ما هنوز اقدام جدی در این زمینه صورت نگرفته است.

اصل این بی توجهی به مطالعه به نظر دکتر علی اکبر سیف از عوامل زیر ناشی می شود:

۱- «مطالعه هنوز در ایران به عنوان یک موضوع جدی تلقی نشده است».

۲- «نیاز به مطالعه هنوز برای مردم یک نیاز واقعی محسوب نمی شود (سیف، ۱۳۷۰: ۷)».

آمار و نتایج تحقیقات نشان می دهد که وضعیت مطالعه در ایران چندان مطلوب نیست. این وضعیت با پیشینه ی فرهنگی، اجتماعی و آموزشی ما همخوانی ندارد (زرنگار ۱۳۸۰: ۳۱). از آنجایی که امروزه در عصر ارتباطات و اطلاعات، شرط لازم برای توسعه، کسب اطلاعات نوین و جدید می باشد لذا هرگونه قصور و کوتاهی در امر نهادینه کردن فرهنگ مطالعه، به ویژه در بین نوجوانان و جوانان در دراز مدت قطعاً لطمات جبران ناپذیری بر افراد و جامعه خواهد داشت. اهمیت و ضرورت توجه به مطالعه وقتی بارز می شود که مدت زمان مطالعه روزانه در کشوری مثل فرانسه ۹۰ برابر ایران است و این مطلب گویای این است که باید چاره ای اندیشیده شود و گامی در جهت تعالی علمی و فرهنگی کشور بردارند.

۱-۴-اهداف پژوهش:

هدف از پژوهش حاضر ارایه پاسخ و توضیحات کامل به سؤالات تحقیق پیرامون «مطالعات غیر درسی» می باشد. لذا پژوهشگران قصد دارند با بررسی آرای صاحب نظران و آمارهای موجود به